

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu „Mira“ v
Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Letó XXVIII.

V Celovcu, 17. sušca 1909.

Štev. 12.

Volilni shodi.

18. marca v Rokodelskem domu v Celovcu
za Celovec in okolico točno ob **12. uri** opoldne.

19. marca na Jožefovo: v **Zelinjah** (Gra-
fenauer), v **Libeličah** dopoldne (dr. Brejc-
Podgorc), **Šmihel** pri Pliberku dopoldne (de-
želni odbornik Evgen Jarc iz Ljubljane — Smo-
dej), **Kotlje** popoldne (Jarc — Smodej).

21. marca. **Škofiče** dopoldne (Grafe-
nauer — Lukasa vabimo), **Hodiše** popoldne
(Grafenauer), **Guštanj, Možica, Črna**
(dr. Krek in Podgorc.)

Kandidat za kapitaliste — Reichsritter pl. Metnic.

Dne 24. marca t. l. se vršijo volitve za 4. ali
splošno skupino, ki obsega glavno mesto Celovec,
ter sodne okraje: Celovška okolica, Velikovec,
Dobrlaves, Železna Kapla in Pliberk. Ta sku-
pina je velikansk žakelj, ki je nabasan s kršćan-
skimi Slovenci, spodaj pa je težek nemškonacio-
nalen kamen: mesto Celovec. Ta kamen ima
namen, da se slovenski žakelj pogrezne v nem-
škem blatu! To nalogo, pokopati Slovence v
nemško-liberalnem blatu, ima Reichsritter in ad-
vokat dr. Metnic, ki je nemškonacionalni kan-
didat za to skupino proti našemu Grafenauerju.

Kdo je dr. Metnic?

Metnic ima slovensko ime, ki prihaja od
„motnica“ in pomeni nemški „trübes Wasser“.

To bi sicer ne bilo nič hudega, toda on je
veleposestnik, milijonar, ki mu dolguje pol ce-
lovškega mesta, advokat, občinski odbornik ce-
lovškega mesta, tovarnar, posestnik 10—12 hiš
v Celovcu. On je velik Nemec in ne zna slovenski.
V četrti skupini je 22.000 volilcev; ti so vsi taki
moški, ki so 24 let stari in stanujejo vsaj eno
leto v eni in isti občini. Volijo torej v tej sku-
pini posesestniki in reveži, ljudje z dežele kakor
delavci, ki so brez domov; med temi je okrog
15.000 slovenskih volilcev, večinoma takih, ki
niti nemško ne znajo. Metnic torej nikakor
ne more biti naš kandidat!!

Kdo pa je sploh Metnica postavil za kan-
didata? Ali kmetje, ali delavci? Ali obrtniki,
ali duhovniki? — Ne! To skrb so vam 22.000
volilcem odvzele „Freie Stimmen“! — Metnica
vam ni treba šele postavljati, si mislijo gotovi
gospodje, saj v „štimcah“ že stoji, da je kandidat.
Treba ga je torej samo voliti.

Prej ko pa bo volilo 22.000 ljudi, bomo pa
še Metnico malo njegovo vest izpraševali! Naj
pride k spovedi, bomo videli, ali mu damo odvezo
ali ne! Prav z bakljo mu bomo posvetili v obraz,
da bomo dobro poznali našega „hoče-biti“ po-
slanca.

Metnicova delavnost.

Delavnost je lepa lastnost. Za poslanca je
neobhodno potrebna, posebno ako zastopa 22.000
ljudi, Slovence in Nemce, delavce in kmete, me-
ščane in deželane.

Žalostno je samo to, da doslej nič ne vemo
o Metnicovi delavnosti. On je že bil poslanec za
22.000 ljudi skozi 6 let! Bil je pa bolj „kamot“.

V enem letu se človek lahko veliko nauči!
Zato vzamimo samo leto 1904 ter občudujmo
Metnicovo delavnost za 22.000 svojih volilcev v
deželnem zboru. V imenovanem letu je bilo pri-
bližno 30 sej. Ker so bile seje, Metnic nič ni
kaj posebno vstajal, — je bil bolj za sejo. Za
svoje kmečke volilce je odprl samo dvakrat usta,
enkrat za šolo v Galiciji, drugič pa za vinorejo
v Globasnici. — Pustil je govoriti večinoma
našega Grafenauerja.

Za uravnavo Gline in Krke se mu ni
zdelo vredno govoriti! Ko se je šlo za to, da
deželni zbor prispeva za vodovod v Žrelcu, ga
v seji ni bilo! Je moral celo župan Neuner po-
vedati, da Žrelčani postajajo bolni, ker morajo
piti žlobudro, ki je pomešana z vodo iz mestnega
kanala!

Gledé poslov, da deželni zbor naj dovoli
200 poslom po 50 kron, da jih vložijo v hranil-
nice, je Metnic molčal.

Gledé kmetijske šole, da se razširi, on
kot zastopnik podjunskih kmetov ni vedel pove-
dati prav ničesar.

Gledé konjereje, da se izboljša in pod-
pira, je Metnic molčal. — Gledé cest, za ka-
tere se izdaja na Koroškem skoro vsako leto
600—700.000 kron — je Metnic zopet molčal.
Toda ne, docela pa ni molčal! Govoril je za dve
cesti, namreč, da cesto iz Plajberga v Beljak
naj prevzame dežela, in drugič je govoril za cesto
iz Smohora v Gičtal, naj prispeva dežela dve
tisoč kron. To je Metnic predlagal! No, Grafen-
auer mu je povedal, da za cesto iz Plajberga v
Beljak naj poskrbi Plajberski „Union“, ki ima
milijone in ki jo za svojih 700 vozov rabi; mi
mu pa povemo, da naj ga volijo milijonarji uni-
jona in gičtalski protestantje, — nas pa naj
pusti pri miru z dobrim in s hudim.

Ravno tako izredna in čudovita kot v de-
želnem zboru je bila njegova delavnost na zunaj
med ljudstvom!

Kje so tisti črevlji, ki jih je strgal po shodih?
Kje so njegovi govori, ki bi jih moral imeti med
volilci? Kje so tiste občine, katere je obiskal,
da bi se poučil o potrebah ljudstva? Ve občine,
pričajte! Slavna Sinčaves in Dobrlaves, Otmanje
in Št. Tomaž, Črna in Prevalje, Kotlje in Bistrica,
kdaj je bil Metnitz, Vaš poslanec, pri Vas, da bi
poslušal Vaše gorje! — Kaj pa gorate naše va-
sice, Djekše in Strojna, Radiše-Apače, Škocijan-
Koprivna, in kar Vas je še! Kolikokrat ste po-
zdravljale v teh 6 letih poslanca Metnitza? Morda
pa delavstvo! No, govorite: Leše in Črna, Možica
in Št. Rupert, Št. Peter in Prevalje! Kaj ne da,
to vam je bil zastopnik, prav po vaši in božji
volji! Mi dro vemo, da vi sploh niste vedeli, da
je bil Metnitz vaš poslanec! Mož ni imel korajže
priti med slovenskega kmeta in delavca. Zdaj
se pa le zopet ponuja.

On, Metnitz torej, je morda dober tovarnar,
a za poslanca ni! — Dela morda na svojih po-
sestvih, a ne v deželnem zboru. — Tam naj
ostane! Tam lahko mirno sedi in šteje „beksne“,
ki mu prihajajo po kilah. V deželnem zboru pa
je treba delati.

Kaj pa misli Metnitz o ljudstvu in njegovih pravicah?

Ako ga je ljudstvo v četrti skupini poslalo
v deželni zbor, je pač upalo, da bo govoril za
ljudske pravice! No, poslušajte: V koroškem
deželnem zboru, kjer se ljudstvu toliko davkov
nalaga, komandirajo samo nobl gospodje:

113 veleposestnikov ima 10 poslancev,	
15.000 meščanov ima . . . 10	„
56.000 kmetov ima pa . . . 15	„
Torej pride na 11 veleposestnikov 1 poslanec,	
na 1500 meščanov tudi 1	„
na 3700 kmetov tudi 1	„

En veleposestnik je torej vreden 336 kmetov.

Zdaj pa čujte: Poslanec Krampl je predlagal,
naj vendar dajo kmetom in delavcem več poslan-
cev! Gospodje so pa rekli: mi nočemo! In
Metnitz je tudi bil med gospodi, ki so
rekli: mi nočemo! Zdaj pa kmet in de-
lavce, pojdite zopet njega voliti! Vidiš,
ljudstvo, to so ljudje, ki tebi režejo kruh! Ljud-
stvu davek, gospodi pa pravice! Torej, ljudstvo,
ti si boš li zopet izvolilo Metnitza? — Kaj pa
delavstvo k temu poreče? Delavci, vi veste na-
tančno, da socialdemokrat Lukas sploh nikdar

ne more zmagati. Kaj vam torej preostaja? Vo-
lite Grafenauerja, ali pa ostanite
doma! Ljudi, ki vam ubijajo pravice, vendar
ne morete na novo izvoliti in plačati!

Metnitz in delavstvo.

Vprašamo javno in slovesno: Kdaj je odprl
Metnitz v teku 6 let le enkrat usta za delavstvo?
Ali ni v Celovcu, v Št. Petru, v Plajljah, v
Lešah itd. toliko bede med delavstvom, da bi bilo
vredno o tem govoriti? Deželni zbor je imel
štiri milijone denarja vsako leto, torej v 6 letih
24 milijonov, večinoma kmečkega in delavskega
denarja na razpolago! Kaj je dobilo delavstvo
od vsega tega? Ali niso bolniške blagajne za
delavce na Koroškem? Ali ni Metnitz še ničesar
slišal o starostnem zavarovanju? Ali ni Metnitz
še ničesar slišal, kako komandira guštanjka go-
spoda uboge delavce k volitvam? Ali ne ve
ničesar o zvišanju plač? Ali ne ve ničesar o
pravičnih štrajkih? Ali ne ve ničesar o delav-
skih stanovanjih? Ali ne ve ničesar o nedeljskem
počitku? Vse to je on, zastopnik delavstva in
ljudstva, zamolčal! Delavci Celovške okolice,
ali se še spominjate one slavne prošnje celovške
socialdemokratske bolniške blagajne? Prosila
je ta blagajna l. 1904. za revnih 800 kron!
Milijone potrosi deželni zbor za ceste, za
šole itd. Onih revnih 800 kron ni dovolil! To
drobtino jim je snedel Lemiš! Metnitz pa je
molčal. Protestiral je pa umrl! Koc iz Milštata
s sledečimi besedami: „Jaz kot poslanec četrte
skupine moram zagovarjati to prošnjo!“ Kako
je vendar mogoče, delavci, da vaš poslanec v
4. kuriji, Metnic, ki je prav za Celovec izvoljen,
molči v takem trenutku! Moral je tuj poslanec
vstati, da vas je zagovarjal! Torej, ako naj le
drug poslanec vas zastopa, potem pač njega le
ni treba. Ne vemo! Mislili smo vedno, da ljud-
stvo pošilja poslance v deželni zbor za to, da v
pravem času govorijo! Molčati more Metnic lahko
doma za pečjo! Kaj pa ga tako silite v deželni
zbor! Saj je bolj zase kot za med svet!

Metnic in ljudski denar.

Da bo še bolj svetlo v glavah volilcev,
hočemo malo nadrobno povedati, kako je Metnic
mislil in delal za žep ljudstva! Pri denarju
vsaj ljudstvo ne bo razumelo špasov! Zdaj pa
čujte, kaj je uganjal Metnic z ljudskim denarjem!

V deželnem zboru hoče vsak poslanec iztis-
niti kar največ denarja za svoj okraj! Zato sta-
vijo jako veliko predlogov za podpore, za urav-
nanje vod i. t. d. Ti gospodje se prav nič ne
vprašajo, kdo bo to plačal. Ob koncu leta na-
pravijo račun in vidijo, da je treba 4 do 5 mi-
lijonov denarja. Štiri milijone je za vsako leto
skoro davka naloženega na ljudstvo. Davkov je
cela litanija. Užiteninski davek (Verzehrungssteuer)
od mesa. Davek na žganje, davek na vino; na-
dalje pa dvojen davek (za državo in deželo) na
zemljišče, na hiše, na stanarino, potem dvojen
davek od obrta na krošnjarje in na rente.

Davki so za ljudstvo tako grozni, da na pr.
na deželi zdaj samo za to delajo, da imajo še
kaj denarja za davek. Na to, da bi kaj prihra-
nili, še misliti ni. V Celovcu pa je Metnic sam
priznal, da hiše nesejo samo 2 odstotka obresti!!
— No, ako ima Koroška 200 milijonov kron
dolga na kmečkih posestvih in na hišah, se nič
ne čudimo! Le poslušajte celo resnico, dasiravno
je groza! V enem samem letu, 1904, se je na
Koroškem 5 milijonov kron dolgov več vknjižilo
na kmečka posestva kot izbrisalo — Prav v
tistem letu pa naredi Metnic in njegova nemško-
nacionalna stranka, ker nekaj denarja manjka,
nov davek, ki ga najbolj čuti ravno revno ljud-
stvo. Namreč davek na zasebno vino in mošt
in sicer 12 kron na sto litrov pri vinu, pri moštu
pa 9 kron. In meščan Metnic je tedaj pred-
lagal, da naj bo ta davek na vino v Celovcu

manjši, nego na deželi! Še premalo! Pri užit-ninskem davku na vino in mošt so napravili lep dodatek, naj se tudi kakih 300 tisoč več plača kot nova doklada. Iztisnili so na tak način 400.000 kron denarja iz ljudstva. Vino na pr. stane v Celovcu 28 kron 1 hektoliter. Davek je pa 18 kron, torej skupaj 46 kron.

Gostilničarji seveda ne bodo davka sami plačevali, ampak pri njih sedaj četrt litra za dva krajcarja več stane, plača pa ljudstvo. Tako je lepo poskrbel Metnic za kmete in delavce! Beseda pa, ki je Metnicu tako gladko tekla, ko se je šlo za davek na vino, mu je nakrat spet zastala, ko se je šlo za „Luksus- in Vermögenssteuer“. Poslanec Weiss je namreč l. 1904 predlagal, da naj se namesto na vino in mošt napravi davek za premožne gospode, ki imajo lepe vrtove, tovarne, hiše, rente, podjetja itd. Za vsakih 10.000 kron naj plača bogataš samo 5 kron davka. Ako ima kdo 100.000 kron, bi torej plačal davka 50 kron. Tak gotovo lažje plača 50 kron kot revež par kron na leto pri vinu in pivu. Tu bi bil moral Metnic vstati, in pritrditi! A veste, volilci! Njemu to ni dišalo, pa saj je sam dosti bogat in bi moral nekaj stotakov davka šteti. Za ta predlog torej ni glasoval!

Katerim ljudem je Metnic pomagal?

L. 1904 je Metnic predlagal, da naj dežela podari 10.000 kron za telovadnico v Velikovcu. V Velikovcu so namreč že imeli telovadnico za meščansko šolo. A namestili so v njej meščansko šolo za dekleta. (Čemu treba dekletom v Velikovcu take šole! Kuhati in šivati naj se učijo.) Treba je bilo nove telovadnice! Zidala se je nova za 31.000 kron! Čujte in strmite! Ako bi jo bili Velikovčani sami plačali, naj bi jo! Pa je niso!

Metnic je šel po velikovski kostanj v ogenj deželnega zbora in je predlagal 10.000 kron! Bal se nič ni, da bi primanjkovalo denarja, saj je bilo gotovih 400.000 kron iz kmečkih žepov in delavskih žepov pri vinskih davkih! On pač ve, kje je denar dobiti! G. Grafenauer ga je podučeval! Čemu 10.000 kron Velikovčanom, ki imajo bogato občino! Da bi mogli velikovski fantalini po štacunah tam skakati in telovaditi, naj kmet plača 10.000 kron! Meščanska šola v Velikovcu je itak prazna, komaj 11—12 fantov v zadnjem letu! Zakaj pa taka palača za telovadbo! Kaj pa za kmečke občine deželni zbor ne skrbi boljše, kakor hoče Grafenauer! Za občinske dolgove hoče deželni zbor samo po 8—10 let obresti plačevati pri šolah! In obresti so itak mala svota. Za telovadbo v Velikovcu pa nakrat 10.000 kron! — Volilci, Metnicu se zahvalite za to, Grafenauerja pa pošljite prihodnji teden v deželni zbor!

Ako smo že pri šolah, bomo g. Metnica še malo podregnili od druge strani! Za meščanske šole se sploh naš gospod Metnic jako zanimajo: Učitelji v Velikovcu, tako so predlagali dobri gospod Metnic l. 1907, naj dobijo 500 kron doklade za stanovanje namesto 400 kron! Vidiš ga! Kako dela! — Kmet plača, Metnic pa denar obrača!

Tudi na Trg (Feldkirchen) ni pozabil, in sicer zato ne, ker Trg ne leži v njegovem volilnem okraju! On skrbi namreč za vse, samo za svoje volilce ne! Torej je mislil, da bo dobro poslati v Trg 25.000 kron krščanskega kmečkega denarja za meščansko šolo! Meščanske šole sploh niso za nič za kmeta! Zdaj pa predlaga 25.000 kron podpore! Socialnim demokratom ni vedel in znal l. 1904 800 kron izposlovati, za Turnsaal v Velikovcu pa 10.000 kron, za Trg (meščansko šolo) 25.000 kron!

Kateri kmet in kateri delavec sme torej 24. marca Metnicu dati glas? Ako se nočete samega sebe prodati, Metnica nikdar in nikoder več v deželni zbor!

Naš poslanec je in ostane

g. Franc Grafenauer.

Ako pa socialni demokratje nočejo voliti Grafenauerja, naj ostanejo vsaj doma! Gotovo je to, da njihov Lukas itak niti v ožjo volitev ne more priti!

Brez njihovih glasov pa Metnic nikdar zmaga ne more! — Volimo torej kmeta, obrtnega moža, delavnega Grafenauerja, Metnica pa potisnimo nazaj za pečjak!

Volilno gibanje.

Kandidati „peomtarjev“.

Pri slovenski krščanski stranki je navada, da zaupni možje postavijo strankine kandidate. Na shode zaupnih mož povabi politično društvo zastopnike kmetov iz vseh večjih krajev, da izrazijo svoje želje in si sami postavijo kandidate. Nemški nacionalci pa ne vabijo več na svoje zaupne shode, kadar je treba postaviti kandidate,

kmetov, ampak deželne uradnike, „peomtarje“, da ti tolmačijo želje kmetov. Je že tako: Nacionalci hočejo vedno take kandidate, ki niso za kmeta in jih tudi nemškutarski kmetje ne marajo, če ravno ti niso zajemali pameti z veliko žlico. Izučil jih je pač prvi njihov zaupni shod, na katerem so proti Kiršnerju in Wieserju napravili „rebeljon“ grabštanski kmetje.

Pred nekaj dnevi je imel sejo v hotelu pri „Sandwirtu“ nemški ljudski svet, kateremu je predsedoval deželni odbornik Hönlinger. Šlo se je za določitev kandidatov. Kaj so vse govorili pri tisti seji, nas ne zanima toliko, kakor dejstvo, da se je udeležilo tiste seje sedem, po drugem poročilu dvanaest obrtnikov in celih 33 deželnih uradnikov. Nemškonacionalnih kandidatov ne imenuje ljudstvo, ampak deželni uradniki, ki jih plačuje ljudstvo. Ti uradniki so služabniki dežele in bi morali za vse stranke v deželi enako tukaj biti. Ali so letos dobili za 16.400 K povišano plačo za to, da bodo agitirali proti ljudstvu, ki jih plačuje? Plačani ljudje bi morali izvrševati našo voljo, ne pa narobe, da bi oni postavljali kandidate. Deželni odbornik Winkler se je v jesenskem zasedanju deželnega zbora opravičeval, da delo ne gre od rok. Verjamemo, da se ne more delo hitro vršiti, če se deželni uradniki ukvarjajo raje s postavljanjem kandidatov. In deželni odbor, ta je šele počasen. Seveda, če deželni odbornik Hönlinger leta okoli, za kar ni plačan, in agitira za nacionalno stranko, namesto, da bi opravljal v deželnem odboru odmerjeno mu delo, za katero je mastno plačan. Žalostno spričevalo bi si dali volilci, ki bi volili od deželnih „peomtarjev“, služabnikov ljudstva, postavljene kandidate.

Neumna agitacija za Metnitz. Neumno agitacijo so začeli v velikovškem okraju nacionalci za nadviteza Metnitza, nemškonacionalnega kandidata v splošni skupini. Pravijo, da je dr. pl. Metnitz načelnik tukajšnjega železniškega odbora. To je že preneumna špekulacija na kmetstvo lahkovernost. Od tistega komiteja sploh ničesar ne pričakujemo. Saj so imeli nasprotniki tudi „Futternotstandskomite“, ki pa je pomožno akcijo za seno le zavozil. Če bi tistega komiteja ne bilo in bi bile dobile denar v roke občine, bi bilo lahko vsem revnim kmetom, ki nimajo krme, vsaj za prvo silo pomagano. Pa nacionalci imajo vse polno teh komitejev, ki pa ničesar ne opravijo ali pa vse narobe. Železnica je zadeva države in državnega zbora, ni pa odvisna od kakega celovškega komiteja. V državnem zboru pa Metnitz sploh nima ničesar govoriti, ker ni državni poslanec. Besedo za železnico št. Pavel-Velikovec-Celovec more zastaviti Grafenauer. Kmetje, izvolite si ga v splošni skupini, in potem bo njegova dolžnost, da se bo potegoval kot vaš poslanec za železnico, ki jo želite vi, in ne za Nageletovo iz Velikovca na Sinčoves, ki bi bila samo za Velikovčane dobra. Če je Metnitz res načelnik železniškega odbora, ne vemo; sploh pa bi imeli nameravano železnico že davno, če bi bila odvisna od purgarskega komiteja v Celovcu, ker se ta komite trudi brez uspeha že več nego par let.

Kdo hujska, g. Wieser? Gosp. Wieser, ki je v deželnem zboru strastno govoril o „bindišarskih hecarjih“, je izvoljen za deželnega poslanca od nas slovenskih kmetov; tudi je župan v občini št. Tomaž, kjer je prebivalstvo po veliki večini slovensko. Ker pa g. Wieser ne zna slovensko (vsaj sam zatrjuje tako), pa misli, da Slovenci ne smemo po svoje živeti in venomer udriha čez „bindišarje“, če slovensko govorijo ali pišejo. In udrihati pa zna, v tem je mojster. Kako še more potem naš bivši poslanec govoriti o „bindišarskih hecarjih“? Kar nas je Slovencev v šenttomaški občini, spoštujemo prave Nemce in tudi nemški jezik in nič ne očitamo g. Wieserju, če govori in čuti nemški, če ravno živi med Slovenci, ampak mislimo, kar je izrekel spoštovani in g. Wieserju prav dobro znani gospod general N. v neki družbi: „Vsak mora svoj narod spoštovati in ne druge zaničevati, ker „šuft“ je, kdor svojo narodnost zataja.“ In „šuft“, barabe nočemo biti od g. Wieserja tako sovraženi Slovenci! Bebci pa bi tudi bili, če bi dali le še en sam glas človeku, ki nas samo napada, namesto da bi nas kot naš poslanec branil in zagovarjal. Kar odpovejte se poslanstvu, bo najbolje, si prihranite vsaj jezo. Vaš bližnji sosed.

Lukas, kje si? Mi kmetje iz vašega volilnega okraja nimamo ne sena in tudi ne slame in od Vas ne slišimo, da bi Vi kaj skrbeli za svoje volilce, ko sedaj Vašim kmetiskim volilcem letos zaradi hude zime in lanskega slabega leta tako zelo slabo gre. In Vi se še upate kandidirati v splošni kuriji za deželni zbor, ko za nas ničesar ne delate? In nemški nacionalci in fortšritlarji Vam še hočejo pomagati do zmage, kakor so Vam zadnjič? Kmetje iz celovške okolice, ki

smo spregledali nemškonacionalno politiko, ki tira nas kmete v pogubo, ne bomo več ne grajščaka Metnitza in tudi Vas ne volili, ampak bomo glasovali v splošni kuriji dne 24. marca za pravega kmečkega poslanca Grafenauerja.

Kmet iz celovške okolice.

Koroške novice.

Družba sv. Mohorja v Celovcu bo prihodnje leto 1910. zopet izdala eden ali celo dva snopiča Zgodb sv. pisma. Prvi snopič je prišel že pred 15 leti na svetlo; od takas se je zgodilo precej sprememb med udi naše družbe. Mnogo jih je pomrlo ali izstopilo; vsako leto pa se vpiše po več tisoč novih udov. Koliko Mohorjanov je še, ki imajo vse doslej tiskane snopiče Zgodb sv. pisma? In vendar naj bi se nahajala ta knjiga vseh knjig v vsaki slovenski hiši; in Družba hoče pomagati svojim udom da si nabavijo tiste snopiče, ki jih nimajo; zato ponuja iz svoje zaloge snopiče Zgodb sv. pisma za polovico cene, namreč za 50 vinarjev (in 40 vinarjev za odpravnino) za vsak snopič — dokler jih je še kaj. Kdor jih naroči, mu jih pošljemo lahko zdaj ali pa jih prejme v jeseni z letošnjimi knjigami vred.

Škofije. (Dvojna mera c. k. šolskih oblasti.) Pri krajnem šolskem svetu v Škofijah je napravilo 11 zaradi šolskih zamud kaznovanih oseb priziv zoper šolske kazni. V zapisniku, ki je bil pisan v slovenščini, so stariši navedli kot vzrok oprostitev, da so morali šolarji zaradi suše in pomanjkanja krme v mesecu novembru pasti živino, da se tako prihrani krma. C. k. deželni šolski svet temu prizivu ni ugodil, ampak potrdil njim odmerjeno kazen. V isti zadevi se je pritožilo pa 5 oseb v nemščini zoper naloženo šolsko kazen. Toda čudno! — Vsi so bili kazni oproščeni, če ravno so se sklicevali na ravno isti razlog, namreč pomanjkanje krme. Vrh tega je bil priziv teh 5 oseb napačno naslovljen, namreč na c. k. okrajni — mesto na deželni šolski svet; tudi niso priložili prizivu kaznilnih dekretov — a vkljub tem pogreškom so bili ti oproščeni kazni, — onih 11 pa, ki so napravili svoj priziv postavno in pravilno, pa niso oproščeni. Čemu ne? Vzrok je edino le ta mogoč, ker je njih priziv, oziroma zapisnik pri krajnem šolskem svetu pisan v slovenščini, priziv petorice pa v nemščini — četudi v prav slabi in spakedrani nemščini. Ali Slovenci nimajo več nobenih pravic? Ali imajo res v Celovcu pri šolskih oblastih dvojno mero? Ali je dovoljeno in postavno tako enostransko postopanje?

Železna Kapla. (Pod plazom.) Kakor povsod drugod, tako je padlo zadnje dni tudi pri nas nenavadno veliko snega. In ker so naši kraji zelo strmi, zato ni čuda, da se je vsled množine snega vsulo s hribov mnogo plazov v doline. Eden teh je vzel dvema osebama življenje. V pondeljek dne 1. t. m. napotili so se trije delavci grofovskega drvarskega mojstra Jakoba Rotar v največjem snegu v Rijavico pri sv. Lenartu, da bi odtoč spravljali posekani les po snegu v dolino. Vsled slabega vremena niso mogli delati in so šli radi tega pod streho v svojo tamošnje drvarsko koč. Bilo je okoli pol treh popoldne, kar se utruga nad koč debela plast snega. Zahrešči, eden delavcev vpraša prestrašeno: „Kaj pa je“, koč se strese in velikanski plaz jo odnese s seboj v strašno globočino, nesrečne delavce pa podsuje na lico mesta s strjeno in 3 metre debelo plastjo snega. Dva od njih vrže s strašno silo na kamenito goreče ognjišče, da sta v trenutku mrtva, tretjega pa zavije v težko sneženo odejo. Pretečejo trije dnevi, in ker se delavci le ne vrnejo domov, se napoti okoli 50 mož z raznim orodjem v ta kraj iskat delavce. Kopljejo in najdejo vse tri pogrešane delavce na mestu, kjer je prej stala koč, dva mrtva, enega še živega. Odkopljejo jih, mrtva odpeljejo v mrtvašnico, še živega pa na njegov dom. Od mrtvecev je eden, Jožef Radušnik, najemnik pri p. d. Slugi, star 32 let in zapušča žalujočo vdovo s peterimi nepreskrbljenimi otroci; drugi, Jožef Erlih, p. d. Šumijev z Reberce, je star 37 let in neoženjen. Jožef Slanovec, p. d. Klančar, star 36 let in oženjen, pa si je vkljub temu, da je ležal 3 cele dni pod 3 metre visokim, zmrzlim snegom, rešil življenje. Dal Bog, da bi se od hudih ozeblin na rokah in nogah kmalu ozdravil.

Književnost.

Velegradskij Vestnik. Izhaja četrtletno v založništvu V. Kotrby v Pragi in stane na leto K 1'60. Vestnik ima namen v pravem duhu in v poljudni obliki obdelovati vzhodno-cerkvena vprašanja, življenje vzhodne cerkve, družiti vse slovenske narode in vzpodbujati k navdušenemu stremljenju za zedinjenjem. Tiskan je v ruščini, a ne v cirilici, ampak v latinici. Tako se bo marsikdo lahko seznanil z bodočim vseslovanskim jezikom, z ruščino.

Lista naših kandidatov.

Pri volitvah za **splošno skupino v sredo, dne 24. marca 1909** oddajte glasovnice vsi volilci **volilnega okraja: Celovec, Celovška okolica, Velikovec, Dobrlavas, Pliberk, Železna Kapla** za našega dičnega kandidata

Franc Grafenauer, državni poslanec na Brdu

in volilci volilnega okraja Beljak, Paternion, Trbiž, Podklošter, Rožek in Borovlje za slovenskega kandidata delavca

Mihael Turk, puškar v Resnici.

Pri volitvah za **kmečko skupino v ponedeljek, dne 29. marca 1909** oddajte vsi do zadnjega poštenega volilca glasovnice za sledeče slovenske in nemške krščansko-socialne **kmečke kandidate:**

Celovška okolica in Borovlje:

Janez Strukl, p. d. Vende,

posestnik na Tibičah.

in

Anton Freithofnig,

župan v Blatogradu.

Velikovec in Dobrlavas:

Florijan Ellersdorfer,

župan v Grebinju.

Pliberk in Železna Kapla:

Franc Grafenauer,

državni poslanec na Brdu.

Beljak, Paternion in Rožek:

Janez Vospernik,

posestnik v Zgornjih Jezercih.

in

Janez Hernler,

župan v Šmartnu.

Trbiž in Podklošter:

Jožef Skrbina,

p. d. Kažin v Hudih dolih.

Šmohor in Kotiče:

Adam Kofler,

poštar v Št. Jakobu v Lesachtal.

V **Lavantinski dolini** podpirajte proti nemškemu nacionalcu Grössbauerju v sredo dne 24. marca krščanskega socialca

Rajmund Tatschl,

župan v Kollnitz.

29. marca pa oddajte glasovnice za krščanska socialca

Jožef Krampl,

posestnik v Messensach.

in

Konrad Walcher,

državni poslanec v Celovcu.

Gnilo nemškonacionalno stranko moramo poraziti in rešiti kmeta in delavca.

Vsi volilci do zadnjega na volišče!

V nedeljo, dne 21. marca, popoldne ob 3. uri se vrši zborovanje v benediktinski kleti po § 2. — Povabljeni naj se vsi shoda udeležé.

Društveno gibanje.

Podlublje. Kršč.-soc. delavsko društvo ima na Jožefovo, dne 19. t. m., svoj občni zbor. Govorita čč. gg. kaplan Rožman in provizor Arnuš.

Železna Kapla. Na sv. Jožefa dan, dne 19. t. m., priredi soc. kršč. izobraževalno društvo svoje mesečno zborovanje v zgornjih prostorih gostilne pri p. d. Bošteju po drugi sv. maši. K obilni udeležbi vabi odbor.

Kat. slovensko izobraževalno društvo Kostanje in okolico priredi dne 19. marca ob 3. uri popoldne pri Neuwirtu na Kostanjah svoj mesečni shod z govorom: „Kako zabraniti propad kmetijskega stanu.“ K obilni udeležbi vabi odbor.

Tržne cene v Celovcu

11. sušca 1909 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	24	50	15	20
Rž	20	33	21	3	12	26
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—	—	—
Oves	18	28	19	—	6	51
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	25	40	16	—
Turščica	17	50	18	27	10	35
Fizola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	5	77	2	60
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	11	50	12	86	—	—
„ kisló	9	—	11	—	—	—
Slama	8	—	7	50	—	—
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	26	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) 1 kg	2	60	2	80	—	—
Surovo maslo (putar), 1 „	2	60	3	20	—	—
Slanina (špeh), povoj, 1 „	1	90	2	20	—	—
„ „ surova, 1 „	1	60	1	70	—	—
Svinjska mast 1 „	1	60	1	80	—	—
Jajca, 1 par	—	16	—	20	—	—
Piščeta, 1 „	2	20	2	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 „	6	—	8	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	20	3	60	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	—	—	—
Ž i v i n a	Počrez		100 kilogramov		Prignalo	Prodalo
			žive vage			
	od	do	od	do		
v k r o n a h						
Konji	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	400	458	—	—	21	14
Junci	174	290	—	—	19	6
Krave	120	392	—	—	88	15
Telice	140	200	—	—	16	4
Svinje, pitane	140	150	—	134	140	17
Praseta, plemena	14	36	—	—	78	51
Ovce	—	—	—	—	—	—

Loterijske številke 13. sušca 1909:

Trst 30 77 79 17 52
Linc 35 6 73 88 90

Velika zaloga najboljšega istrijanskega vina,

iz najboljših, že iz rimskih časov slavnih rimskih goric med Isolo in Piranom, prodaja po najnižji ceni od 56 litrov naprej

Anton Rebec,

posestnik in vinski trgovec, Št. Peter na Krasu.

Služba organista in cerkovnika,

ki je obenem edini gostilničar pri župnijski cerkvi, je razpisana do 15. malega travna na Strmcu, p. Vrba ob jezeru.

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbir.

Zaloge je stalno v vrednosti 1/4 milijona kron. Za prodajanje **na debelo** oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa poletnega blaga bodem letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala.

Imam za ženiné in neveste zmerom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

➡ Vsi uslužbenci govorijo slovenski. ➡

Anton Renko, lastnik trgovine,
Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Esence

za takojšnjo sigurno narejanje vseh opojnih pijač, finih namiznih likérov in specialitet pošiljam v brilantni kakovosti. Poleg tega ponujam

ocetove esence 80 %
kem. čiste, za narejanje hudega jesiha. Recepte in plakate se priloži zastoj. Cenike pošiljam franko.

Karol Filip Pollak,
tovarna esence,
Praga, Marijine ulice 8.

(Solidni, strokovni zastopniki se iščejo.)

Urh Primšic, Celovec,

Pernhartgasse št. 10., nasproti hotela „Sandwirt“, priporoča se slavnemu občinstvu za **izdelovanje različnih oblek. Ima bogato zalogo modernega blaga. Delo vestno, cene nizke. Za lepo pristojanje se jamči.**

Najboljši češki vir za dobavo.

Ceno posteljno perje!
1 kg sivca, izpukanega perja 2 K, boljsega 2 K 40 vin.; polbelega 2 K 80 vin.; belega 4 K, belega puhastega 5 K 10 vin.; 1 kg najfinjšega, snežnobelega, izpukanega 6 K 40 vin., 8 K; 1 kg sivca puha 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinjšega prsnega puha 12 K. Ako se kupi 5 kg, poštnine prosto.

Izgotovljene postelje iz gostonitkaste rdečega, višnjevega, belega ali rumenega nankina, dobro napunjene, tuhnja, 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema blazinama, vsaka 80 cm dolga, 58 cm široka, napolnjene z novim, sivim, zelo trpežnim puhastim perjem 16 K; napolnjen 20 K, puh 24 K; posamezne tuhnje 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50 vin., 4 K. Pošiljam po postnem povzetju od 12 K dalje poštnine prosto. Dovoljeno je zamenjati ali vrniti, ako se plača poštnina; če blago ne ugaja, se denar povrne. **S. Benisch, Deschenitz, št. 794 (Češko).**
➡ Cenik brezplačno in poštnine prosto. ➡

Patentirane, same ob sebi delujoče škropilnice „Syphonia“

za vinograde in hmeljnike

za zatiranje sadnih škodljivcev, proti bolezní na perju, za odpravo predenca in divje sorčice itd.

Same ob sebi delujoče, nosljive in prevozljive brizgalnice za 10, 15, 60 in 100 litrov tekočine, s **pripravo za mešanje na petrolej** ali brez nje. Zahtevajte podobo in opis, katere vam pošlje

Ph. Mayfarth & Co.

tvornice strojev, specialna tvornica vinskih stiskalnic in strojev za izkoriščanje sadja.

Odlikovana z nad 620 zlatimi in srebrnimi medaljami.

DUNAJ, II./1, Taborstrasse št. 71.

Natančni ilustrovani ceniki zastoj.

Zastopniki in preprodajalci se iščejo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dne vzdiga.

➡ **Kolodvorska cesta št. 27.** ➡

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicje.

➡ Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila. ➡

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.